СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Основи європейського права
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра міжнародного, європейського права та цивільно-правових дисциплін
Розробник(и)	Швагер Ольга Андріївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	_ тижнів протягом одного семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить _ кредитів ЄКТС, _ годин, з яких _
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про європейське право в контексті взаємовідносин, що складаються у процесі європейської інтеграції та європейську систему захисту прав людини.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ до європейського права

Поняття та основні категорії європейського права. Історичне коріння європейського права. Європейські міжнародні організації. Історія європейської інтеграції. Створення Європейських Співтовариств. Створення Європейського Союзу. Лісабонський договір. Цінності європейського права (верховенство права, свобода, відповідальність, гідність та рівність, толерантність, справедливість та соціальна солідарність). Завдання діяль-ності Ради Європи. Організації безпеки та співробітництва в Європі.

Тема 2 Інституції та правова система Європейського Союзу

Система керівних інституцій Європейського Союзу. Європейський Парламент. Євро-пейська Рада. Рада ЄС. Європейська Комісія. Судова система Європейського Союзу. Європейський Центральний Банк. Рахункова палата. Допоміжні органи Європейського Союзу. Правова система Європейського Союзу. Особливості правової системи Євро-пейського Союзу. Загальні принципи права Європейського Союзу. «Acquis» Євро-пейського Союзу. Джерела та структура права Європейського Союзу. Доктрина вер-ховенства права Європейського Союзу над національним правом держав-членів. До-ктрина прямої дії права Європейського Союзу. Відповідальність держав-членів перед індивідами за порушення права Європейського Союзу.

Тема 3 Основи правового регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу

Вільний рух товарів у Європейському Союзі. Внутрішній ринок Європейського Союзу. Фіскальні та нефіскальні заходи Європейського Союзу. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі. Свобода ділового заснування в Європейському Союзі. Свобода надання та отримання послуг. Свобода руху капіталу в Європейському Союзі. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування.

Тема 4 Спільні політики Європейського Союзу

Спільні політики та напрями діяльності Європейського Союзу. Горизонтальні та сек-торальні політики Європейського Союзу. Спільна торговельна політика Європейського Союзу. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Конкурентна політика Європейського Союзу. Економічний та валютний союз. Спільна аграрна політика Європейського Союзу. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. Право інтелектуальної власності в Європейському Союзі.

Тема 5 Зовнішні відносини Європейського Союзу

Угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Розвиток відносин між Україною та ЄС: від партнерства і співробітництва – до асоціації. Правові засади і цілі Угоди про асоціацію. Правові засади громадянства Європейського Союзу. Співвідношення прав громадян Європейського Союзу та гро-мадян третіх країн. Права громадян третіх країн на Внутрішньому ринку Європейсь-кого Союзу.

Тема 6 Правозахисні механізми Ради Європи

Правовий статус Ради Європи. Роль Ради Європи в загальноєвропейському процесі співпраці. Робочі та контролюючі органи Ради Європи. Склад та повноваження Комі-тету Міністрів, Парламентської асамблеї, Секретаріату Ради Європи, Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія), Європейського суду з прав людини. Право Ради Європи. Співробітництво України з Радою Європи.

Тема 7 Правові основи діяльності і практика Європейського суду з прав людини

Права і свободи проголошені європейською Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.) та Протоколами до неї. Правовий статус Європей-ського суду з прав людини. Порядок формування та структура Європейського суду з прав людини. Функції Європейського суду з прав людини. Підстави звернення та критерії прийнятності скарги до Європейського суду з прав людини. Розгляд скарг Європейським судом з прав людини. Виконання рішень Європейського суду з прав людини.

Тема 8 Діяльність Організації з безпеки та співробітництва в Європі Історія створення та правовий статус Організації з безпеки та співробітництва в Європі. Структура Організації з безпеки та співробітництва в Європі. Напрями діяльності Організації з безпеки та співробітництва в Європі. Система органів Організації з без-пеки і співробітництва в Європі. Роль Організації з безпеки і співробітництва в Європі в забезпеченні дотримання прав людини. Участь України в Організації з безпеки та співробітництва в Європі. Діяльність спеціальної моніторингової місія ОБСЄ в Україні.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	знати причини та зміст процесу євроінтеграції, інституції та складові правової система Європейського Союзу, основи правового регулю-вання внутрішнього ринку Європейського Союзу
РН2	пояснювати правові основи діяльності Європейського суду з прав лю-дини та правове значення його рішень, дію правозахисних механізмів Ради Європи, Організації з безпеки та співробітництва в Європі
РН3	описувати систему джерел європейського права, засади взаємодії ор-ганів та інституцій ЄС між собою, правовий статус громадян України в ЄС та право на звернення до ЄСПЛ
РН4	оцінювати правові засади взаємовідносин інституцій Європейського Союзу і Ради Європи з Україною

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Вступ до європейського права
Пр1 "Вступ до європейського права" Поняття європейського права. Істрія європейської інтеграції. Історія створення Ради Європи. Створення Європейського Союзу. Цінності європейського права.
Пр2 "Вступ до європейського права" Поняття європейського права, історія європейської інтеграції, історія створення Ради Європи, створення Європейського Союзу, цінності європейського права.
Тема 2. Інституції та правова система Європейського Союзу
Пр3 "Інституції та правова система Європейського Союзу" Організаційна структура інститутів ЄС (Європейський парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська комісія, Європейська Рада, Європейський центральний банк та Рахункова палата, допоміжні органи та установи Європейського Союзу). Судова сис-тема Європейського Союзу. Компетенція Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу.
Пр4 "Інституції та правова система Європейського Союзу" Компетенція ЄС, правові засади діяльності інститутів ЄС, судова система ЄС, джерела та принципи права ЄС.
Тема 3. Основи правового регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу

Пр5 "Основи правового регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу"

Внутрішній ринок як мета Європейського Союзу. Митний союз. Заборона мита на імпорт та експорт до Європейського Союзу та всіх зборів, що мають еквівалентний ефект. Кількісні обмеження та заходи, що мають еквівалентний ефект. Засади вільного пересування осіб у Європейському Союзі. Свобода руху капіталу як засада внутріш-нього ринку Європейського Союзу.

Пр6 "Основи правового регулювання внутрішнього ринку Європейського Союзу"

Правові засади функціонування внутрішнього ринку ЄС, митний союз, вільне пересування осіб у ЄС, свобода руху капіталу в ЄС.

Тема 4. Спільні політики Європейського Союзу

Пр7 "Спільні політики Європейського Союзу"

Спільні політики та напрями діяльності Європейського Союзу. Горизонтальні політики Європейського Союзу. Секторальні політики Європейського Союзу. Співпраця між Україною та ЄС.

Пр8 "Спільні політики Європейського Союзу"

Спільні політики та напрями діяльності Європейського Союзу, горизонтальні та секторальні політики Європейського Союзу, співпраця між Україною та ЄС.

Тема 5. Зовнішні відносини Європейського Союзу

Пр9 "Зовнішні відносини Європейського Союзу"

Міжнародна правосуб'єктність Євросоюзу у сфері зовнішніх відносин. Договірна практика Євросоюзу у сфері зовнішніх відносин. Міжнародні угоди ЄС про асоціацію з третіми країнами. Спільна зовнішня політика і політика безпеки ЄС. Розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Громадянство Європейського Союзу та правове становище громадян інших країн в Європейському Союзі.

Пр10 "Зовнішні відносини Європейського Союзу"

Міжнародна правосуб’єктність Євросоюзу у сфері зовнішніх відносин, договори Євросоюзу з іншими суб’єктами міжнародних відносин, спільна зовнішня політика і політика безпеки ЄС, розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом, зміст Угоди про асоціацію, громадянство Європейського Союзу та правове становище громадян інших країн в Європейському Союзі.

Тема 6. Правозахисні механізми Ради Європи

Пр11 "Правозахисні механізми Ради Європи."

Поняття та види систем захисту прав людини у світі: універсальна та регіональні. Право Ради Європи. Європейський суд з прав людини. Організація з безпеки та спів-робітництва в Європі.

Пр12 "Правозахисні механізми Ради Європи"

Універсальні та регіональні системи захисту прав людини, право Ради Європи, джерела права Ради Європи, Європейський суд з прав людини, організація з безпеки та співробітництва в Європі.

Тема 7. Правові основи діяльності і практика Європейського суду з прав людини

Пр13 "Правові основи діяльності і практика Європейського суду з прав людини" Права і свободи, проголошені Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та протоколами до неї.
Пр14 "Правові основи діяльності і практика Європейського суду з прав людини" Підстави звернення та критерії прийнятності скарги до Європейського суду з прав людини. Зміст та форма скарги до Європейського суду з прав людини. Порядок руху справ у Європейському суді з прав людини. Виконання рішень Європейського суду з прав людини.
Практикум15 "Правові основи діяльності і практика Європейського суду з прав людини" Підготовка скарги до Європейського суду з прав людини
Практикум16 "Правові основи діяльності і практика Європейського суду з прав людини" Аналіз окремих рішень Європейського суду з прав людини
Тема 8. Діяльність Організації з безпеки та співробітництва в Європі
Пр17 "Діяльність Організації з безпеки та співробітництва в Європі" Історія створення і правовий статус ОБСЄ. Структура ОБСЄ.
Пр18 "Діяльність Організації з безпеки та співробітництва в Європі" Напрями діяльності ОБСЄ. Політико-військовий вимір діяльності ОБСЄ. Економічний вимір діяльності ОБСЄ. «Людський вимір» діяльності ОБСЄ.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Два есе за темою в межах тем 1 та 8 змісту дисципліни
НД2	Виконання практичних завдань за темами 2, 3, 5, 6
НД3	Групове дослідницьке завдання за темою 4
НД4	Індивідуальне завдання (аналіз рішення ЄСПЛ) за темою 7
НД5	Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН2	Кейс-метод
МН3	Проблемний семінар
МН4	Навчальна дискусія / дебати

Лекції надають студентам матеріал про поняття європейського права, правові засади європейської інтеграції, діяльності інституцій ЄС та Ради Європи, взаємини України з ЄС а Радою Європи, а також правовий статус громадян України в цьому аспекті, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 1, РН 2, РН 3). Практико-орієнтоване навчання передбачає аналіз рішення ЄСПЛ, виконання групового практичного завдання стосовно співпраці України та ЄС (РН 2, РН 3, РН 5). Самостійному навчанню сприятиме

підготовка до практичних занять. Підготовка есе забезпечує формування результатів навчання РН 3, РН 4, а участь у науковій дискусії при їх обговоренні – РН 4.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
5 (відмінно)	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	A	$90 \leq RD \leq 100$
4 (добре)	Вище середнього рівня з кількома помилками	B	$82 \leq RD < 89$
4 (добре)	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	C	$74 \leq RD < 81$
3 (задовільно)	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	$64 \leq RD < 73$
3 (задовільно)	Виконання задовольняє мінімальні критерії	E	$60 \leq RD < 63$
2 (незадовільно)	Можливе повторне складання	FX	$35 \leq RD < 59$
2 (незадовільно)	Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	F	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО2	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО3	Самооцінка поточного тестування
МФО4	Взаємооцінювання (peer assessment)

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)
МСО2	Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)
МСО3	Підготовка есе
МСО4	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)

Контрольні заходи:

		100 балів
МСО1. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		**40**
	2х20	40
МСО2. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		**10**
		10

МСО3. Підготовка есе		**20**
		20
МСО4. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		**30**
		30

Контрольні заходи в особливому випадку:

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Телекомунікаційні мережі

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Право Європейського Союзу : навчальний посібник / ред.: Ж. Моне, Р. А. Петров. 5-те вид., змін. і доп. (відповідно до положень Лісабонського Договору). К. : Істина, 2013. 384 с.
2	Європейська інтеграція : навчальний посібник / ред.: М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко. К. : ЦУЛ, 2014. 344 с.
3	Право Європейського Союзу : підручник / ред. О. К. Вишняков. Одеса : Фенікс, 2013. 883 с.
Допоміжна література	
4	Європейський Союз: що це таке і що він робить. К. : Представництво ЄС, 2018. 58 с.
5	Магновський, І. Європейський суд з прав людини як міжнародно-правова гарантія захисту прав і свобод громадян України. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2017. № 861. С. 291-296.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
6	Сайт нормативних документів ЄС. URL: https://eur-lex.europa.eu/homepage.html
7	Сайт ЄСПЛ. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c=
8	Spano, Robert. The Future of the European Court of Human Rights—Subsidiarity, Process-Based Review and the Rule of Law. Human Rights Law Review, Volume 18, Issue 3, September 2018, Pages 473–494 URL: https://academic.oup.com/hrlr/article/18/3/473/

© Центр інформаційних систем